

עצות

Giving Advice

רמב"ם הלכות רוצח ושמירת הנפש, פרק יב הלכה יד:

כל שאסור למכור לגוי אסור למכור לישראל שהוא ליסטיס, מפני שנמצא מחזק ידי עובר עבירה ומכשילו, וכן כל המכשיל עור בדבר והשיאו עצה שאינה הוגנת או שחיזק ידי עוברי עבירה שהוא עור ואינו רואה דרר האמת מפני תאות לבו הרי זה עובר בלא תעשה שנאמר ולפני עור לא תתן מכשול, הבא ליטול ממך עצה תן לו עצה ההוגנת לו.

ספר החינוך, מצוה רלב:

(א) לא להכשיל בני ישראל לתת להם עצה רעה, אבל ניישר אותם כשישאלו עצה, במה שנאמין שהוא יושר ועצה טובה, שנאמר [ויקרא י"ט, י"ד] ולפני עור לא תתן מכשול. ולשון ספרא, לפני סומא בדבר והיה נוטל ממך עצה אל תתן לו עצה שאינה הוגנת לו. ואמרו זכרונם לברכה [שם] אל יאמר אדם לחבירו מכור שדך וקח חמור, והוא עוקף עליו ונוטלה הימנו.

וזה הלאו כולל כמו כן מי שיעזור עובר עבירה, שהוא מביא אותו שיתפתה בזולת זה לעבור פעמים אחרים עוד. ומזה הצד אמרו זכרונם לברכה [ב"מ ע"ה ע"ב] במלוה ולוה בריבית ששניהם עוברים בלפני עור וגו'.

שורש המצוה ידוע, כי תיקון העולם ויישובו הוא להדריך בני אדם ולתת להם בכל מעשיהם עצה טובה.

ונוהגת בכל מקום ובכל זמן בזכרים ונקבות. ועובר עליה והשיא את חבירו לדעת עצה שאינה הוגנת לו, או סייע אותו בדבר עבירה, כגון המושיט כוס יין לנזיר וכל כיוצא בזה, עבר על לאו זה, והוא כעובר על מצות מלך, ואין לוקין עליו לפי שאין בו מעשה.

Rav Asher Weiss maintains that the two interpretations of *lifnei iver*—giving bad advice and causing a person to sin—are really two overlapping *mizvot*. Every time one is misguiding a person to transgress, he is providing a type of bad advice. And every time one gives a person bad advice, one is, to some degree, causing the advisee to stumble. The purpose of the two interpretations of the verse is to extend the parameters of the prohibition to include both causing a person to sin and causing a person to do something that is not in his best interests.

להתם ולא אפקיה עד דמתקין ליה שפיכי ובבא בן בומא היכי אסביה ליה עצה להורדום למיםתריה לבית המקדש והאמר רב חםדא לא ליסתור איניש בי כנישתא עד דבני בי כנישתא אז בעית אימא תיוהא הזא ביה איבעית מימא י מלכותא שאני דלא הדר ביה הורדום עבדא דבית השמונאי הוה נתן עקרנא מורי עקר מורי ולא הדר ביה הורדום עבדא דבית השמונאי הוה נתן עיניו באותה תינוקת יומא חד (י) שמע ההוא גברא בת קלא דאמר כל עבדא עיניו באותה הימוקת יומא חד (י) שמע ההוא גברא בת קלא דאמרה יכל תמריד השתא מצלח קם קפלינהו לכולהו מרותיה ושיירה לההיא ינוקתא כי מאן דאתי ואמר מבית השמונאי קאתינא עבדא הוא דלא אישתיירא מינייהו מאף אוכא זינוקתא וההיא ינוקתא נפלה מאינרא לארעא שמעה שבע שנין בדובשא איכא דאמרי בא עליה הא דממנה ליתוביה ליצריה ודאמרי לא בא עליה האי דממנה ליתוביה ליצריה ודאמרי לה לא בא עליה האי דממנה כי היכי דנא מון דריש י מקרב אחיך תשים עליך מלך כל הנון קם קמלינהו לכולהו רבנן שבקיה לבבא בן בומא למשקל עצה מניה אהדר

[וע"ם חקי ימות מה: דיה מין דאים]: באאן דריש מקרב אחיך רבנן. דפשטיי דקרא לא משמע למעוטי עבד שהוא אחיך במלוח אלא עובד כוככים ורפנן דרש ונייק פפס.) ממובחר שבאחיך: כרבל דרוך לבודדו רבנן. לאו דוקא לכולהו דהא הוו בני במירא שהיו נשיאים כשעלה הלל מבבל כדאמריען בפסחים בפרק אלו דברים (דף פו.) והלל היה בפני הבית מאה שנה כדאמריען בפרק קמא דשבת (דף טו.) ומלכות הורדוס היה בפני הבית ק"א. שנה כדאמריען בפרק קמא דע"ז (דף ט.):

השותפין פרק ראשון בבא בתרא ד

אהרר דיה כדיא דיידי. האנקה מתרגמינן ילא (ייקרא א) והוא שרן
שקורין הרצו"ץ ושערו קשה כמסטין ועשה לו עטרה מעורו ספיטת
שקורין הרצו"ץ ושערו קשה כמסטין ועשה לו עטרה מעורו ספיטת
שניני: השתא מיהא [דאנא ואת]. אנא ואת שנינו כאן ואין שומע:
בין אחתר למרדכי ומיהו גמי שלנו אין תופס כן דרשיע במתפינא
הגני בהד? את מקרשי. סיפיה דקרא מחמד עיניכם: מסתפינא

(דף טו.) והחך להיכן הלך ומפרש לפי שאין משיבין על הקלקלה: הכר קהני וכן בגינה החם כר. וסיפא נמי יש לפרש כן אצל

סמס בקעה ומקום שלא נהגו לגדור⁹
בגינה אין מחייבין אותו:
בגינה אין מחייבין אותו:
אינה דתליון לתימר היינו
שטלט חוץ לחומה ומכל מקום קשיא
היא דמ"כ מחון הוה ליה למימני:
"בירץ דיה הבריה ושדי דיה.
אט"ג דלעיל אמר גוחל

אט"ג דלעיל אמר גזו מידע ידיע בהולא לא ידיע: לאפוקי אהדר ליה כלילא דיילי נקרינהו לעיניה יומא הד אתא ויתיב קמיה אמר חזי מר האי עבדא בישא מאי קא עביד אמר חזי מר מאי אעביד ליה א"ל נלמייה מר "אמר ליה [כתיב] "אנם מלך מלך אל תקלל אמר ליה האי לאו "אובחדרי משכבך אל תקלל עשיר" נולא יהא א"ל שיא וכתיב "אונשיא בעכוך לא תאור מעשה עמך א"ל מסתפינא (") מיניה א"ל ליכא איניש דאזיל דלימא ליה דאנא ואת יתיבנא א"ל כתיב "כי עוף השמים יוליך את הקול א"ל כתיב "כי עוף השמים יוליך את הקול

ובעל כנפים יגיד דבר א"ל אנא הוא אי הואי ידענא דוהרי רבנן כולי האי לא הוה קטילנא להו השתא מאי תקנתיה דההוא גברא א"ל הוא כבה אורו של עולם דכתיב ²כי גר מצוה ותורה אור ילך ויעסוק באורו של עולם דכתיב י ונהרו אליו כל הגוים איכא דאמרי הכי א"ל הוא סימא עינו של עולם דכתיב יוהיה אם מעיני העדה ילך ויתעסק בעינו של עולם דכתיב י הנגי מחלל את מקדשי גאון עוזכם מחמד עיניכם א"ל מסתפינא ממלכותא א"ל שדר שליחא ובניית שתא וליעכב שתא ולהדר שתא אדהכי והכי סתרית [ליהס] ובניית [ליהס] עבד הכי שלחו ליה אם לא סתרתה אל תסתור ואם סתרתה אל תבני ואם סתרתה ובנית עבדי בישא בתר דעבדין מתמלכין אם זיינך עלך ספרך כאן לא רכא ולא בר רכא הורדום [עבדא י] קלניא מתעביד מאי רכא מלכותא דכתיב י אנכי היום רך ומשוח מלך ואי בעית אימא מהכא יי ויקראו לפנינ אברך ? אמרי מי שלא ראה בנין הורדום לא ראה בנין נאה [מימיום] במאי בנייה אמר רבה" באבני שישא ומרמרא איכא דאמרי באבני כוחלא שישא ומרמרא אפיק שפה ועייל שפה כי היכי דנקביל סידא סבר (3) למשעייה בדהבא אמרו ליה רבנן שבקיה דהכי שפיר מפי דמיחזי כי אידוותא דימא ובבא בר בומא הזיכי עבד הכי והאמר רב יהודה אמר רב ואיתימא ר' יהושע בן לוי המפני מה נענש דניאל מפני שהשיא עצה לנבוכד נצר שנאמר ™להן מלכא מלכי ישפר עלך וחמאיך בצדקה פרוק ועויתך במיחן עניין הן תהוי ארכא לשלותך וגו'ף וכתיב י כולא ממא על נבוכד נצר מלכא וכתיב י ולקצת ירחין תרי עשר וגו' איבעית אימא שאני עבדא דאיחייב במצות ואיבעית אימא שאני בית המקדש דאי לא מלכות לא מתבנים ודניאל מגלן דאיענש אילימא משום דכתיב ל ותקרא אסתר להתך יואמר רב התך זה דניאל הניחא למ"ד שחתכוהו מגדולתו אלא למ"ד שכל דברי מלכות נחתכין על פיו מאי איכא למימר דשריוהו לגובא דארייוותא: הכל כמנהג המדינה: הכל לאתויי מאי ילאתויי כנישתח והח דחמר דענ תנחי הן עשויין מפרש ר"י לענין שאם יחרצו יעשו מהן מה שירנו לבד מקלות ראש כדאמרי׳ התם: בד דאמר מבית חשמונאי אתינא עבדא הוא. וכן סול דהכי נמי אמר שמואל צפרק עשרה יוחסין (קדושין דף ע:) ומכאן קשה על פ"ה באלו נאמרים (סוטה דף מא.) דאמר אמרו לו לאגריפס אחינו אתה ופ"ה התם שאמרו לו אחינו לפי שהיתה אמו מישראל וא"כ כיון דבני הורדום נשאו ישראלית אמאי עבדא הוא הא שמואל גופיה אית ליה עובד כוכבים ועבד הבא על בת ישראל הולד כשר בהחולך (יבמוח דף מה.) ול"ל שלח נשמו ישראלית וקראוהו אחינו אתה לפי שעבד אחינו [הוא] במצות ים:

רומיים: מתמלכין. נוטלין רשות: אי זיינך עלך ספרך כאן. אם נתגאית בכלי מלחמתך שהרגת בית אדוניך ספר יוחסין שלך בידינו הוא [ידענו^{ה]} שאתה עבד: לא רכא כו'. לא מלך ולא כן מלך: קדניא מתעביד. נעשה כן חורין מחליו: שישא. שיש ירוק שקורין ביי"ם יו: ומרמרא. שיש לפו: כוחלא. שיש לבוע כעין כחול: אידוותא דימא. גלי הים [שהם נעים ונדים והעין מתעששת ל בראייתן בן: נענש דניאל. לקמיה מפרש עונשו: מלכי ישפר עלך. עלתי תיטב בעיניך: במיחן עניין. כחנינת עניים: בכן תהא ארכא לשלותך. [יהם מורך ם] לשלותך: כודא ממא. כל החלום של פורענות כל עליו: דקצת ירחין תרי עשר. בשביל עלתו של דניאל תלה לו שנים עשר חדש: בהוצא. לולפי דקלים: ודפגא. ענפי ען ערמונים שקורין לו"ר ופרי שלו קורין ביי"ש: פשימא. דהאבנים של שניהם דאפי לא פסק לן דינא דמתני' המלמדנו שמתחלה בין שניהם עשאוה על כרחם היו חולקין בשוה האבנים שהרי ברשות שניהם מונחים ויד מי מהם תגבר: (הג"ה בפי' ר"ח קמ"ל דלא בעינן ראיה אלא שותף מפיק מיניה בלא ראיה ואיהו דטעין דדילים נינהו עליו הראיה וכל כה"ג הכי דיינינן ליה וזה הדין מפורש עוד כמו כן בפרק הדית והעלייה בתחילתו^ה איבעית אימא בשותפין כי האי גוונא אנומי אבנים ברשות מבירו לא קפדי וחזקת רשות לאו כלום הוא שמעינן מינה דכל כהאי גוונא דמילתא דידיעה בשותפתא לתרוייהו אע"ג דמנחי ברשותא דחד מינייהו לא יכול למיטען דידי נינהו דברשותי מנחי דקי"ל שותפין

לא הפדי אהדדי ע"כ): השתא מתם

ממדכותא. כפופים היו למלכות

The Gemara applies Rav Chisda's ruling to the case of the Holy Temple itself:

היכי אסביה ליה עצה להורדוס למיסתריה לבית אום — And concerning Bava ben Buta, ובבא בן בוטא - how could he advise Herod to raze the Holy Temple and then rebuild it? $^{[32]}$ והאמר רב חסדא — But did Rav Chisda not say: לא ליסתור איניש בי בנישתא עד דבני בי בּנִישְׁתַּא אַחֶּרִיתָא — "A person may not demolish a synagogue until he has built another synagogue in its place?" [33] Surely, a great sage such as Bava ben Buta would not have encouraged Herod to contravene Rav Chisda's ruling. —? —

The Gemara offers two explanations:

אַי בַּעִיח אַימָא — If you prefer, say: הַייהָא חָוָא — Bava ben Buta saw cracks in [the Temple], and under such circumstances immediate demolition was allowed. [34] אָיבָעית אָימָא — Or, if you prefer, say: מַלְכוֹתָא שָאנִי — A king is different, דָלא הָדָרָא בִיה — for he will not renege on [his pledge], אי אמר מלכותא עקרנא טורי: — as Shmuel said: אי אמר מלכותא עקרנא טורי — If a king says, "I will uproot mountains," עקר טורי ולא הדר ביה — he will uproot mountains and will not renege on [his pledge]. Thus, since Herod would not be deterred from rebuilding the Temple, Bava ben Buta's counsel was not inconsistent with Rav Chisda's ruling.

The Gemara now relates the story of Herod — his ascent to the monarchy and his rebuilding the Beis Hamikdash:

הודהיס עבדא דבית חשמונאי הוה — Herod was originally a slave in the house of the Hasmoneans. [36] נָתָן עֵינָיו בָּאוֹתָה תִינוֹקַת — He had set his eyes on a certain young girl from that illustrious family. $^{[87]}$ בת קלא דאמר (ההוא גברא) בת שמע (ההוא הוא סיומא שי One day he heard a Heavenly voice that said: בָּל עָבְדָא דָמָרִיר הַשְׁתָּא מָצְלַח — Any slave that revolts now will succeed in his rebellion. קָם קטלִינָהוּ לְכוּלְהוּ מְרוַתֵּיה — Herod thereupon rose and killed all of his masters, exterminating the house of the Hasmoneans, שִׁירָה לְהַהִּיא שנוקתא — but he spared the life of that maiden in order to marry her. [40]

The girl, however, thwarted his plan:

בי חות הַהיא ינוקתא דקא בעי למינסבה — When that maiden saw that Herod wanted to marry her, קלא לְאִינֶּרָא — she ascended to the roof וְרָמָא קָלָא אָמְרָה — and raised her voice, saying: כל מאן דאתי "Whoever comes in future years and says: מבית עַרְדֵא הוּא - 'I am descended from the house of the Hasmoneans,' עַרָּדָא הוּא — is in truth a slave, [41] דְלֹא אִישְׁתַּיִירָא מִינַיִיהוּ אֵלֶא הָהָיא יָנוּקְתַא — for no one remains from [the Hasmonean family] save this maiden (a reference to herself), וְהַהִּיא נָנוּלְה מָאִינֶרָא שרעא — and this maiden is hurling [42] herself from the roof to the ground." After completing her declaration, she leaped from the roof to her death. [43]

The Gemara records the aftermath of this tragic episode:

אַכָּא — Herod preserved [her body] in honey for seven years. אִיכָּא דאָמָרֵי בַּא עַלִּיהַ — There are those that say that he copulated with [her corpse], אִיכָּא באַמְרֵי לא בָּא עֶלִיהַ — and there are those that say that he did not copulate with [her corpsel. דאמרי לה בא עליה — According to those that relate that he did copulate with [her corpse], הַא דְּטְמֵנָה לִיתוֹבְיה לִיצְרָיה – that which he preserved her was to satisfy his desires. דְאַמְרֵי לָהַ לֹא בָּא עֶלִיה — But according to those that relate that he did not copulate with [her corpse], הַאי דְּטָמֵנָה כִּי הַיכִּי דְּנֹאמָרוּ — that which he preserved her

was so that it should be said בת מלך נסב — that he married a king's daughter, and thus ascended to the throne by right.

Having usurped the throne, Herod sought to consolidate his position by eliminating any opposition:

אַמר Herod said to himself: מאן דָרִישׁ — Who are the ones that expound the verse, [44] "מַקרַב אַחַיךּ תַּשִּים עַלִּיךָ מֵלְרָהְ... — From the midst of your brothers shall you place a king over you, in such a way that it excludes slaves? [45] __ The Rabbis! Perceiving the Rabbis as potential detractors, קם קטלינהו לכולהו בנגן — he rose and slew all [46] of the Rabbis. שבקיה לבבא בן בוטא למשקל עצה מניה — He spared Bava ben Buta, however, to take counsel from him.

אַהַדַר לִיה בּלִילָא דְּיִילִי — Nevertheless, Herod placed around [Bava ben Buta's] head a crown of porcupine hide נְקרינָהוּ לְעִינֵיה — and put out his eyes. [1]

Despite this precaution Herod still feared that Bava ben Buta would agitate against him; hence, the king resolved to test his loyalty:

קמִיה קַמֵּיה — One day Herod came and sat before [Bava ben Buta], pretending to be a commoner. אָמָר הָאי עָבְדָּא בִּישָׁא מָאי קא — [He] said to Bava ben Buta: See, master, what this wicked slave is doing! Herod was insinuating that Bava ben Buta should act against the king.

Bava ben Buta replied:

אָמֵר לֵיהּ מֵאי אָעֶבִיד לֵיהּ — [Bava] said to [Herod]: What shall I do to him? [2] Herod offered a plan:

אמר ליה נלטייה מר — [Herod] said to [Bava]: Let master curse him! Bava refused:

אַמַר לֵיהּ [בְּתִיב] — [Bava] said to [Herod]: [It is written:] אָמֵר לֵיהּ [בְּתִיב] Even in your thoughts do not curse a king. Hence, I may not curse him.

Herod rejoined:

אַמָר לִיה הָאי לָאו מֵלֶךְ הוּא — [Herod] said to [Bava]: But this man is not a true king; he is a slave who seized the throne by force! Thus, there is no reason to refrain from cursing him.

אמר ליה וליהוי עשיר בעלמא — [Bava] said to [Herod]: But were he simply a wealthy man I could not curse him, "וְבְחַלָּב אַל־תְּקַלֵּל עָשִׁיר — for it is written further in that verse: . . . and even in your bedroom do not curse the rich. ולא יהא אלא נשיא — And were he only a leader [4] I could not curse him, "וכתיב: ,ונשיא בעמר לא תאר" — for it is also written: [5] And a leader among your people you shall not curse. Although Herod lacks royal blood, he is neverthless a ruler.

Herod persisted:

אָמָר לִיהּ בְּעוֹשֶה מְעָשֶה עָמְדָּ — [Herod] said to [Bava]: The prohibition against cursing aleader among your people applies only to one that "acts in the manner of your people," [6] בוהאי לאו עושה מעשה עמף — and this king is not one that "acts in the manner of your **people,"** for he is wicked! Why, then, do you refuse to curse him?

Realizing that Scriptural sources would not satisfy his companion, [7] Bava tried a simpler

אמר ליה מסתפינא מיניה — [Bava] said to [Herod]: I am afraid of [the king]. 🗵

Herod assured him that the king would never know:

קיה ליה ליגא אִינִישׁ דְּאָזִיל דְּלֵימָא לִיה (Herod) said to [Bava]: There is no one that will go and tell [the king] that you have cursed him, דְאָנָא וְאַהְ יָתִיבְנָא — for you and I are sitting here alone, and no one hears us!

Bava still refused:

בָּי עוֹף הַשָּׁמִים יוֹלִיךְ אֶת־הַקּוֹל וּבַעַל (Bava) said to [Herod]: It is written: אָמֵר לֵּיהּ בְּתִיב — For a bird of the sky will carry the sound, and a winged creature will betray the matter. One can never be assured that a private conversation will remain secret.

Astounded by Bava's self-control, Herod revealed his identity:

אָמָר לִיהּ אָנָא הוּא — [Herod] said to [Bava]: I am he, the king himself! אָמֵר לֵיהּ אָנָא הוּא — If I had known that the Rabbis were so circumspect, לא הַוָּה קָטִילְנָא לְהוּ — I would not have killed them. Herod realized that Bava exemplified the entire group of Rabbis, and that none of them would have acted to depose him.

Stricken with remorse, Herod asked Bava to prescribe a course of repentance:

בְּבֶּהֵא מֵאי תַּקְנְתֵיה ְּהָהוּא נֵּבְרֶא — Now, what is the remedy for this particular person? What can I do to gain God's forgiveness?

Bava replied allegorically:

אָמָר לִיה — [Bava] said to [Herod], addressing the king in the third person: אָמֶר לֵיה — אָמֶר לִיה — He extinguished the light of the world by annihilating the Rabbis, whose Torah knowledge is compared to light, "דֹרָה אוֹרי, בִּי נֵר מִצְנָה וְתוֹרָה אוֹרי — as it is written: [10] For the commandments are a candle, and the Torah is light. יַלַרְ וְיַעֲסוֹלְ בְּאוֹרוֹ שֶׁל עוֹלֶם Therefore, in order to gain forgiveness, he should go and occupy himself with restoring the light of the world by rebuilding the Holy Temple, [11] which is also associated with "light," דְּבְתִיב: "וְנָבְרוֹ אֵלָיוֹ בֶּלֹ־תַּגוֹיִם" — for it is written regarding the Third Temple: And all the nations will be drawn to it. [12]

The Gemara records another version of Bava's response:

ליה אָמָרִי הָכִי אָמֵר לִיה — There are those that say that [Bava] replied to [Herod] thus: אִיכָּא דְּאָמְרִי הָכִי אָמֵר שׁל עוֹלָם — He (Herod) blinded the eye of the world by annihilating the Sages, who are the "eyes" of the nation, "הָנָה אִם מִעִינֵי הָעָרָה — as it is written: [13] And if through the "eyes" of the congregation. יַלַךְ וְיִהְעַמֵּק בְעִינוֹ שֶׁל עוֹלָם — Therefore, in order to achieve atonement, he should go and occupy himself with restoring the "eye" of the world by rebuilding the Holy Temple, which is also associated with "eyes," — as it is written: [14] Behold, I will

erected by Herod [לא רָאָה בְּנֵין נָאַה [מִיָּמִיוּ | has not seen a truly beautiful building in his lifetime. במאי בַנִייה — With what materials was it built? במאי בַנִייה — אַמר רָבַה בָּאַבנִי שַׁיִשׁא ומָרמַרָא Rabbah said: With stones of green and white marble. איכא דאמרי באבני כוחלא שישא - There are those that say: With stones of blue, green and white marble. אפיק שפה ועייל שפה — One row of stones protruded and the other row was recessed עַנְיב דְּנַקְבֵּיל סִידָא — in order to provide a space to hold the cement. [21] סָבַר לִמְשַׁעֵיִיה — in order to שברה ליה → Herod thought to cover [22] [the entire Temple] with a gold plating, אמרו ליה שבקיה – but the Rabbis [23] said to him: Leave it as it is, דָהָבִי שָׁפִיר טָפִי – for this way is more attractive, דְּמָשֵׁה דְּיָמֶא — since the swirling coloration of the marble facade appears like the waves of the sea. [24]

The Gemara questions Bava's actions:

ובָּבָא הַיכִי עַבָּר הַבָּי $oldsymbol{-}$ And Bava ben Buta — how could he do this? Why did he divulge the appropriate act of penance to Herod, thereby enabling the wicked king to alter his Divine punishment? נְהַאָמֶר רֶב יְהוּדָה אָמֶר רָב יְהוּדָה אָמֶר — But did Rav Yehudah not say in Rav's name, מְפְנֵי מָה בְּי יְהוֹשְׁעֵ בֶּן לֵיִי — and some say it was R' Yehoshua ben Levi: מְפָנִי מָה בּעַנשׁ דָּנֵיאל — For what reason was Daniel punished? מַעָבשׁ דָנָיאל — Because he proffered advice to Nebuchadnezzar on how to escape God's wrath, [25] שַּצָּאַמַר: "לַהָן מַלַבָּא מַלְבִּי יִשְׁפַּר עַלֶּךְ וַחַטָאָךְ בְּצִדְקָה פָרָק וַעַנַיַתָּךְ בְּמִחַן עַנַין הַן מְּהַנָה אַרְכָה לְשׁלוֹתַךְּ וֹגִי " — as it says: [26] Nevertheless, O king, let my advice be agreeable to you; redeem your sins with charity and your iniquities with graciousness to the poor; in this way there will be an extension of your tranquility etc. "בָּלָא מָטָא עַל־נָבוּכָדְנַצֵּר מַלְכָּא – And afterward it is written: [27] All (the punishments foretold in the dream) befell King Nebuchadnezzar: "וּבְתִּיב: "לְלְצֶת וַרְחִין תְּרֵי־עַשֶׁר וגוי — And it is further written: 🖾 At the end of twelve months etc. (the decree indeed befell him). Thus, because he heeded Daniel's advice, Nebuchadnezzar escaped retribution for an entire year. Since Daniel's actions were judged improper, and he himself was punished therefor, why did Bava ben Buta offer advice to Herod?

The Gemara offers two explanations:

אָיבָעִית אֵימָא שַאנִי עַבְּדָא — **If you prefer, say** that the case of a **slave** (such as Herod) is different, דְּאִיחָוִיב בְּמִצְוֹת — for a slave is obligated to observe the commandments. [23] Hence, Bava acted properly in assisting Herod to achieve atonement. However, Nebuchadnezzar was a gentile, and so Daniel's counsel was improper. וְאִיבָּעִית אֵימָא שָאנִי בָּית בְּמִקְרֵשׁ — And if you prefer, say that the case of the Holy Temple is different, דְּאִי לֹא for without the involvement of the monarchy it could not be built, so — קלבות לא מְתְבְּנֵי enormous was the undertaking. Thus, in this particular instance Bava ben Buta was justified in suggesting a penance for Herod, even though the wicked king would benefit therefrom.

The Gemara finds evidence of Daniel's punishment in the Scriptures:

רוניאל מנלן דאיענש — And Daniel? How do we know that he was punished for advising Nebuchadnezzar? "אָלומָא משום דָּבְתִיב: יֵוְתְּבָּא אָסְתָּר – If you say because it is written, וֹאָמֵר רָב הַתָּךְ זָה דְּנֵיאל — and interpreting the verse Rav said: Hasach — this is Daniel. הַנְיִםָא לֹמָאוֹ דָאָמֶר שֶׁחָתַכוּהוּ מִגְּדוֹלֶתוֹ — This approach is acceptable according to the one that says that Daniel was so named because they "cut him down" from his greatness. [31] Daniel's fall from high office was indeed a punishment! אַלָּא לְמַאן דְאָמֵר שֶׁבֶּל דְּבָרֵי מַלְכוֹת נַחְתָּבִין עַל בְּיו — But according to the one that says that he was so named because all affairs of state were decided by him, ^[32] מאי איבא למימר — what is there to say in explanation of Daniel's punishment?

The Gemara answers:

He was punished in that they threw him into a den of lions.

רמב"ם הלכות רוצח ושמירת הנפש, פרק יב הלכה טו:

ואסור להשיא עצה טובה לגוי או לעבד רשע, ואפילו להשיאו עצה שיעשה דבר מצוה והוא עומד ברשעו אסור, ולא נתנסה דניאל אלא על שהשיא עצה לנבוכדנצר ליתן צדקה, שנאמר להן מלכא מלכי ישפר עלך.

QUESTION

Why is bad advice allowed but offering him meat from a live animal is prohibited? They both should be the same since it's derived from the same source of placing a stumbling block?

קובץ שיעורים, פסחים אות צה:

בגמרא מנין שלא יושיט אבר מן החי לבני נח, תלמוד לומר לפני עור וגו. והנה מהך קרא ילפינן נמי דאסור ליתן עצה שאינו הוגנת לו, וכתב במנחת חינוך, דגם האיסור הזה שייך בנכרי כמו במאכילו דבר איסור, והנה צריך להבין דמה שאני לאו דלפני עור מכל הלאוין, שאינן נוהגין בנכרי, כמו לא תגנוב ולא תגזול, שאפילו למאן דאמר גזל עכו"ם אסור, ילפינן ליה מקראי אחריני, וכן לא תרצח, וצריך לומר דלענין להאכיל דבר האסור שקפידת התורה היתה שלא יעשה איסור על ידי ישראל והכי נמי במושיט אבר מן החי לנכרי נעשה איסור על ידי המושיט, אבל במיעץ עצה שאינו הוגנת הוי כמו כל האיסורין שבין אדם לחבירו שאינן נוהגין בנכרי.

חזון איש, יורה דעה סימן סב סעיף קטן ז:

וענין לפני עור דקים להו לחז"ל יש לעיין מנא ליה דישראל בבן נח מוזהר על זה, ועוד היכי דחברו מזיד מנא ליה דמקרי מכשילו, ומה שחייב להצילו הוא ענין אחר, ואם נפרש, דהאיסור הוא שגורם עשית תועבה ותקלה בעולם ניחא, ולפי זה גם פשטיה דקרא משום שגורם הכאת אדם, שהוא ענין רע לפני ה', והחילוק הזה דהאיסור להשיא לחבירו עצה רעה וכדומה הוא גדר בין אדם לחבירו, והגדר שני שהאיסור להכשיל את חבירו בדבר עבירה הוא איסור בין אדם למקום דכשם שנצטווה האדם שלא לעשות את הרע בעיני ה, כך נצטווה שלא להכשיל אחרים בעשיית הרע ושלא יחטא אחר על ידו.

[החילוק מובא גם כן באחיעזר (חלק ג סימן סה אות ט) וכמו כן בשו״ת ערוגת הבושם (יורה דעה סימן רלה) וגם החזון איש רמז לגדר זה דלפני עור בין אדם למקום ביורה דעה (סימן ב אות ז) עיין שם.]

Many commentators understand that the two components of this mitzvah are two

disparate ideas. While the first component is an interpersonal sin; the second—not to be an accomplice to a transgression—is a prohibition that is between man and Hashem, to refrain from causing someone to violate Hashem's will.

מנחת אשר, פרשת קדושים סימן לח:

ונראה בזה פשוט לפי מה שכתבו האחרונים דבאמת יש שני גדרים שונים ביסודן בלאו דלפני עור גדר א, שהוא בין אדם לחבירו וכשאר משפטי התורה שיסודן מניעת הצער והנזק מחבירו וממונו וזה האיסור להשיא לחבירו עצה רעה וכדומה בשאר עניני הרשות וגדר שני שיסודו בין אדם למקום והוא האיסור להכשיל את חבירו בדבר עבירה ויסוד איסור זה בין אדם למקום הוא דכשם שנצטוה האדם שלא לעשות את הרע בעיני ה, כך נצטווה שלא להכשיל אחרים בעשיית הרע ושלא יחטא אחר על ידו וכך קיבלו חז"ל או הבינו בעומק דעתם הקודש דלאו זה מתפרש בשני גדרים שונים. ויסוד זה ידוע ונתבאר באריכות באחיעזר חלק ג סימן סה אות ט וסימן פא וכמו כן בשו"ת ערוגת הבושם יורה דעה סימן רלה ובשו"ת כתב סופר יורה דעה סימן עז וגם החזון איש רמז לגדר זה דלפני עור בין אדם למקום ביורה דעה סימן ב אות ז עיין שם.

However, some commentators understand that these two components are two sides of the same coin; both are part of an interpersonal mitzvah whose underlying theme is to abstain from indirectly causing damage to one's neighbor and his property.

There are practical applications to this distinction, such as whether one transgresses on a biblical level when one leads someone to violate a rabbinic injunction (e.g., to provide food to someone who will not say a blessing), for this surely violates Hashem's will.